

RESTAURÁTORSKÉ ZÁMĚRY
Ringhofferova hrobka, Kamenice
rejstříkové číslo ÚSKP: 38034/2-2076

Objednatel:

Obec Kamenice

Ringhofferovo náměstí 434, Olešovice
251 68 Kamenice

Zhotovitel:

Jitka Musilová

Masarykova 69
257 22 Čerčany
Mobil: 603232386, e-mail: j.musilova@seznam.cz

Restaurátorský záměr – kov (oplocení): Vladimír Marat

Restaurátorský záměr – bronzy: ak. sochař Antonín Kašpar, Josef Buňka

Restaurátorský záměr – kámen: ak. sochař Jarmil Plachý

V Čerčanech, dne 19. srpna 2021

Jitka Musilová
JITKA MUSILOVÁ

Masarykova 69
257 22 Čerčany
Tel./fax: 317 776 766
Mobil: +420 603 232 386
E-mail: j.musilova@seznam.cz

Areál Ringhofferovy hrobky je nyní vymezen pozemky parc. č.: 682/2, 683/2, 828/9, katastrální území Těptín, zapsanými na listu vlastnictví č. 2308, v katastru nemovitostí vedeném pro obec Kamenice.

V nedávné minulosti byla jako vlastník vedená právnická osoba „Nadace svobodných pánů Františka, Emanuela a Viktora Ringhofferů, která byla zřízena v roce 1986, proto nebylo možné na restaurování a obnovu hrobky žádat o finanční dotace, a i její běžná údržba byla tímto snížena. V současné době je již vlastníkem Obec Kamenice.

Hrobka byla postavena Emanuelem Ringhofferem (1848 – 1923), který byl majitelem zámku v Kamenici. Nejstarší plán hrobky pochází z července 1889, povolení ke stavbě bylo vydáno 3. 8. 1889. Architektem je Jiří Stibral (jsou dochované jeho náčrtky i skici zdejšího okolí), autorem centrální sochy Ukřižování je Josef Václav Myslbek. Hrobka byla zkolaudována v roce 1893, vysvěcení proběhlo 28. října 1893. Prvním pohřbeným byl zakladatelův otec František Ringhoffer st. (1817-1873), jehož ostatky sem byly přeneseny z hrobu na těptínském hřbitově.

Promluva ke svěcení hrobky, Dr. Jan Sedlák, metropolitní kanovník u sv. Víta

„Zde v tiché samotě lesní, ve volné Boží přírodě, daleko od lomozu světla poskytuje tato nádherná stavba svým památným křížem, postaveným tím dílem z dovedné ruky umělce vpravdě vznešený, dojímavý pohled. Hrobka tato zde podobá se bezpečnému přístavu, jest pravým místem klidu a míru, jest dále vážným a posvátným místem, rovněž tak, jako i milým útlukem, kterýžto provedlo umění, kterýž zbudovala láska při vřele milované členy rodiny.“

Historická fotografie, archiv NPÚ Praha

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

ZJIŠTĚNÝ STAV PŘED RESTAUROVÁNÍM

popis prvku:

Dominantním prvkem je dvoukřídlá brána. Nosný rám křídel je zhotoven z čtyřhranné oceli. Spodní část je rozdělena do obdélníkových polí, která jsou olemována ozdobným profilem. Výplň polí je z měděného plechu s naloženým vnitřním ozdobným rámečkem s ploché oceli. Nad touto částí je vodorovný pás složený vyplněný kruhy protnutými diagonálami a stylizovaným maltézským křížem, v jeho středu je přinýtován ozdobný kroužek z grafitické litiny. Horní 2/3 brány tvoří tři soustředné kruhy a ploché tyče, které protínají jednotlivé kruhy a vějířovitě se sbíhají do středu. Pod největším půlkruhem z čtyřhranné oceli se opakuje motiv maltézského kříže. Pod půlkruhy z ploché oceli jsou vloženy kruhové oblouky, ve středu větších oblouků jsou zbytky kovaných listů. Vrchní šikmá hrana je ozdobena tzv. B profilem přinýtovaným k nosnému rámu ozdobnými nýty. Pod touto hranou ozdobný meandr z ploché oceli. Na obou stranách křídel je nosný rám zdvojen a přesahuje nad vrchní hranu křídel. Vzniklý svislý obdélníkový prostor je v horních 2/3 brány vyplněn odlitky ze zinkové slitiny. Brána se otáčí na spodním čepu a dvou závěsech uchycených ke kované tyči z profilu 40/40mm, která je ukotvena do žulových sloupů.

Plotová pole jsou zhotovena z oceli, po stranách je čtvercový profil 30/30mm, svislé tyče jsou z ploché oceli 25/12mm. Svislé tyče jsou ob jednu zakončeny kovaným koncem s klemou ze slitiny cínu. Tyče bez kovaných špicí jsou zakončeny Whitworthovým závitem, původní ozdobné prvky se nedochovaly. Nahoře a dole je z obou stran přinýtován ozdobnými nýty tzv. B profil. Pod tímto horním profilem se opakuje pás meandru použitý na bráně. Dole je nad vodorovným profilem umístěna řada stylizovaných maltézských křížů jako na bráně. Mezi svislé tyče jsou po celé ploše vsazeny půlkruhy z ploché oceli 25/12mm, které jsou vždy ob jednu řadu vodorovně posunuty o polovinu. Ve středu půlkruhu byly vždy osazeny ozdobné listy s kovanou klemou. Na bocích byly jen poloviny listů s kovanou klemou. Branka je v horní části stejná jako pole plotu a v dolní jako brána.

Oplocení bylo zhotovené kombinací zámečnické a kovářské techniky. Ozdobné listy byly zhotoveny v záпустce.

Použité spoje – nýtování, šroubované spoje, čepování, prosazené spoje.

rozměr:

brána dvoukřídlá – 4210 x 3260 mm
branka – 920 x 1190 mm
rovná pole – 2280 x 1935 mm -10 ks
oblouková pole – 1600 x 1935 mm – 6 ks

materiál:

ocel, měď, grafitická litina, zinek, olovo

zjištěná
barevnost:

původní barevnost nezjištěna, pouze zbytky základního suříkového nátěru

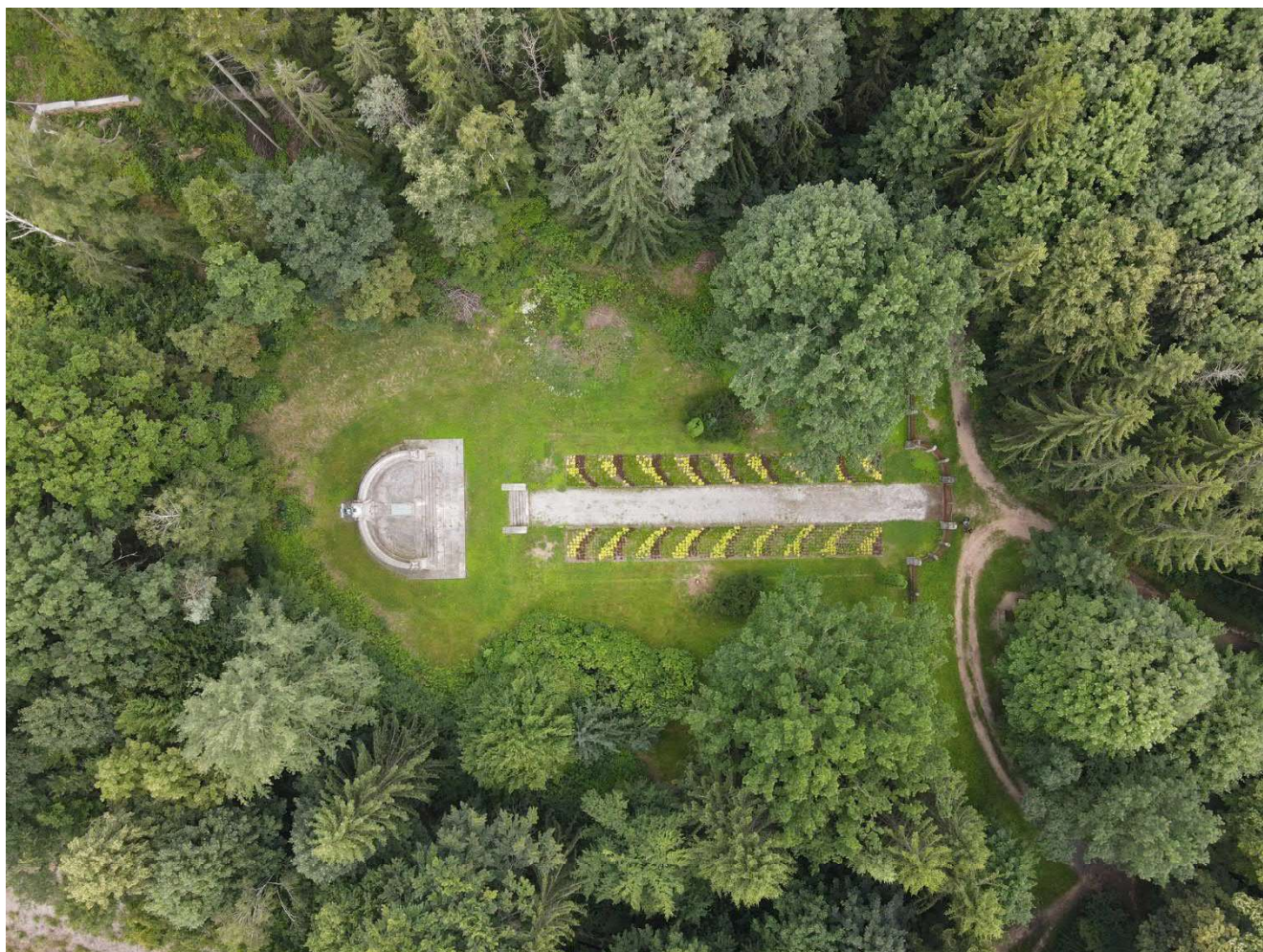
stav:

Povrchová úprava zcela zničená, po celém povrchu je patrná rozsáhlá koroze

návrh:

Prvek odborně demontovat, zrestaurovat a zachovat.

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Celkový pohled na areál hrobky

současný stav a
rozsah poškození

Oplocení je v havarijním stavu, po celém povrchu ocelových a litinových prvků je rozsáhlá důlková koroze, povrchová úprava je zcela zničená a nedochovala se.

Dvoukřídlá brána je svěšená. Spodní část s výplní z měděného plechu a ozdobných profilů je v důsledku působení korozních produktů zcela zničená – ozdobné rámečky jsou zeslabené korozí a odtržené od měděného plechu. Měděná výplň je mechanicky deformovaná. Ozdobná litinová kolečka ve středu maltézského kříže jsou působením korozních zplodin popraskaná, části nebo celá chybí. Kované listy ve středu kruhových oblouků původně uchycené kovanou klemou k paprskovitě osazeným obdélníkovým profilům chybí úplně, dochovalo se pár zbytků korozi zeslabených natolik, že jsou nepoužitelné. V horních rozích křídel u sloupů je pouze zbytek výplně, část chybí na obou stranách. Ozdobné prvky ze zinkové slitiny po stranách křídel jsou poškozené v důsledku koroze šroubů, které je držely v rámu – chybí vždy spodní část pod šroubem. Část ozdob chybí úplně, část chybí z poloviny. Zámek je nefunkční, chybí dva páry původních klik.

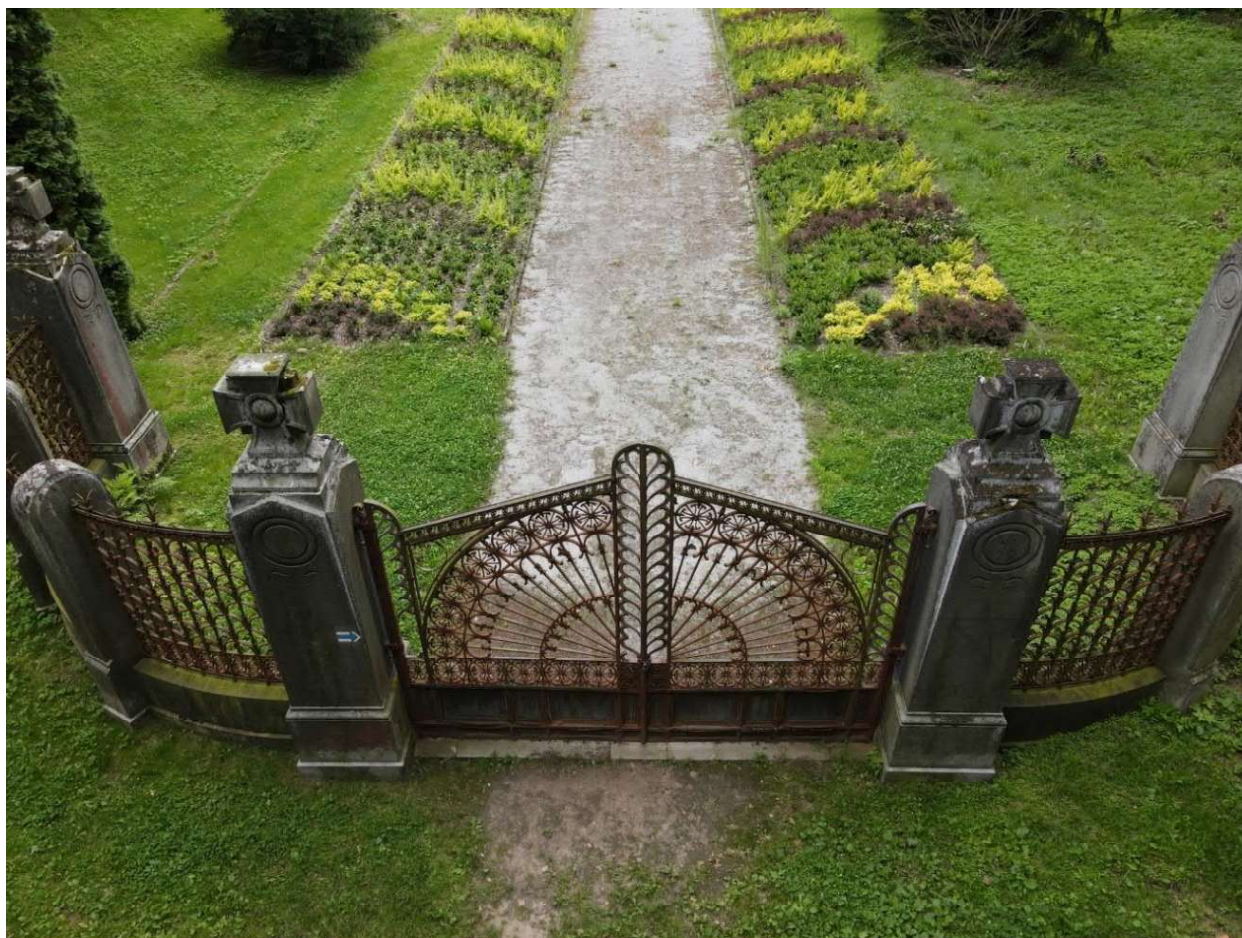
Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

současný stav a
rozsah poškození

Branka je poškozena obdobně jako brána vzhledem k tomu, že nad ní je umístěný kamenný překlad nebyla vystavena takové vlhkosti a tím i působení koroze. Kované listy se dochovaly ve větší míře, jsou však zeslabeny korozí a části chybí. Zámek není funkční.

Plotová pole jsou po celém povrchu zkorodovaná, ozdobné listy uchycené kovanou klemou na svislých tyčích jsou kompletně zničeny působením koroze, dochovaly se pouze části, zeslabené natolik, že jsou nepoužitelné. Vlivem koroze jsou zeslabeny i profily, na které byly listy osazeny, na mnoha místech jsou zeslabeny na sílu 1mm z původní síly 12mm. Ozdobná litinová kolečka ve středu maltézského kříže jsou působením korozních zplodin popraskaná, části nebo celá chybí. U dvou polí vedle branky zcela chybí spodní část plotu – ozdobný B profil a konce svislých profilů vlivem koroze zmizely. V horní části chybí ozdobné prvky konců svislých profilů – jsou zde pouze konce tyčí osazené a zakončené závitem. Chybí i několik kovaných konců horních tyčí s klemou z olověné pájky. Na mnoha místech jsou uvolněné nýtované spoje. Jedno pole je v horní části poškozeno mechanicky v důsledku pádu stromu.

FOTODOKUMENTACE DVOUKŘÍDLÁ BRÁNA

Celkový pohled bránu s obloukovými plotovými poli

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Detail brány

Spodní část brány je zničená působením koroze

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stibral
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Detail poškozených a chybějících odlévaných prvků ze zinku osazených na bráně

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Detail roztržení naloženého ozdobného pásu na měděné výplni, ozdobný B profil chybí

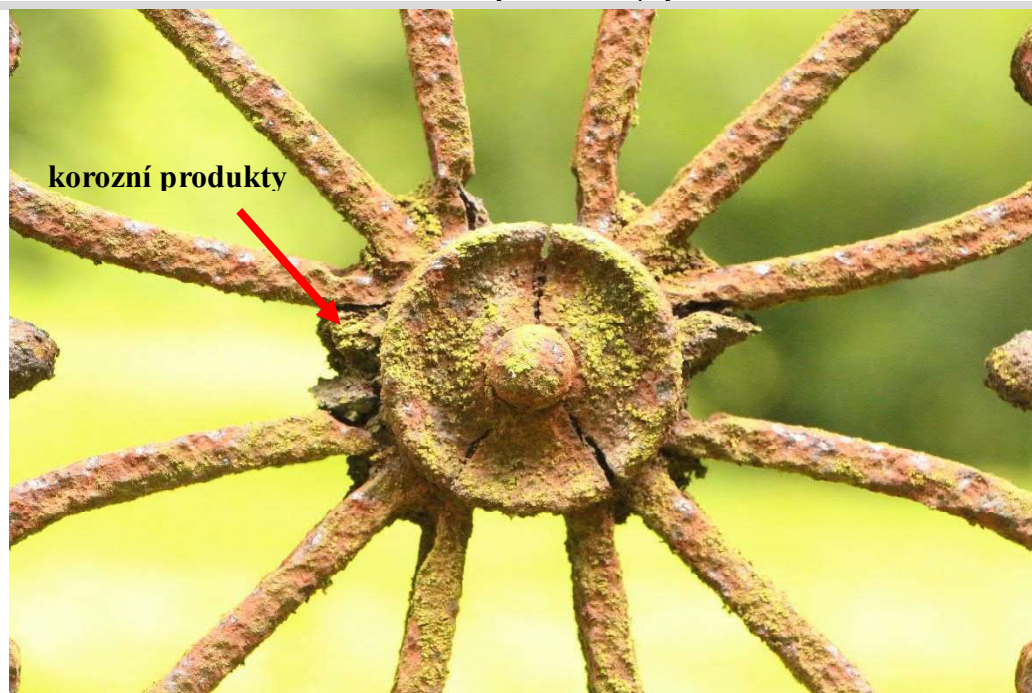

Detail zámku, chybí kliky - 2 páry, je patrné svěšení pravého křídla

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

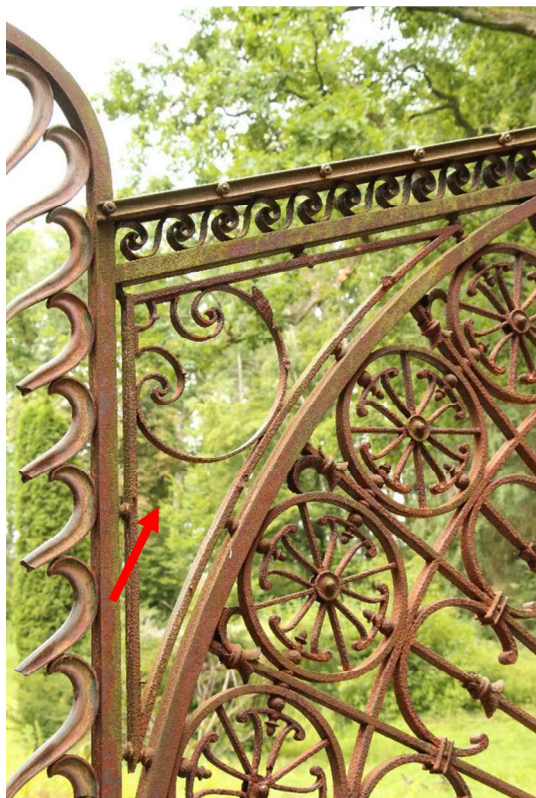

Detail nýťovaného spoje

Detail poškození kolečka z grafické litiny vlivem koroze, část ozdob na bráně chybí, na obrázku je zřetelné i zeslabení ocelových profilů

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

V rozích křídel chybí část výplně

Korozí poškozené rámečky na měděné výplni

Zde je vidět zkorodovaný povrch po celé ploše, zbytky **suříkového nátěru** a **torzo zinkové ozdoby**

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

FOTODOKUMENTACE BRANKA

Celkový pohled na branku

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Detail zámku branky

Na brance se dochovaly původní ozdobné listy

Detail poškození branky ve spodní části

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

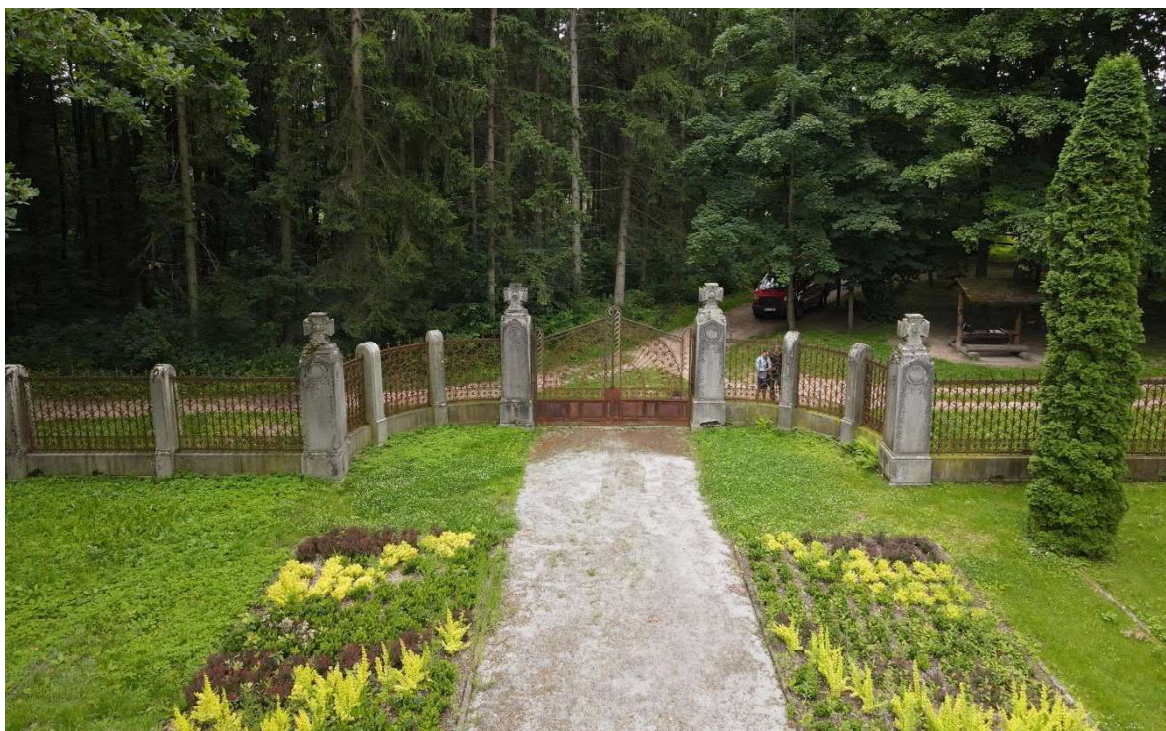
Spodní část brány je zničená působením koroze

Detail ocelového rámečku na měděném plechu

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

FOTODOKUMENTACE PLOTOVÁ POLE

Po obou stranách brány jsou tři oblouková pole a pět rovných

Detail obloukových polí

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

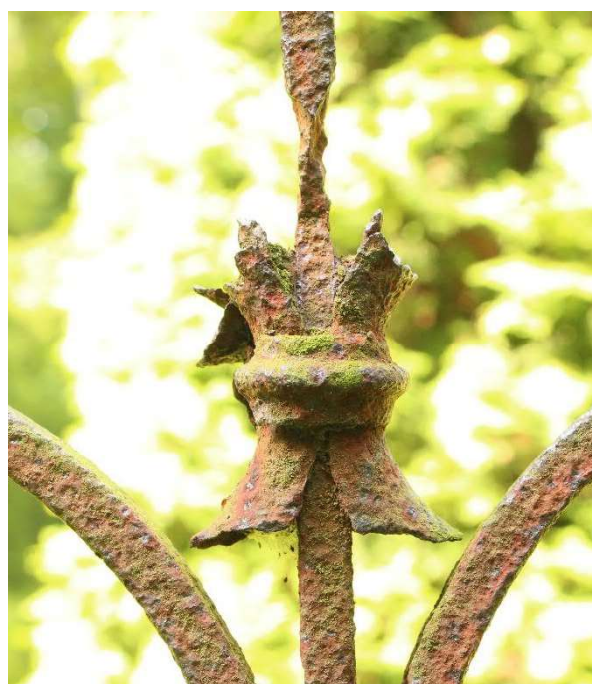

Pohled na rovné pole

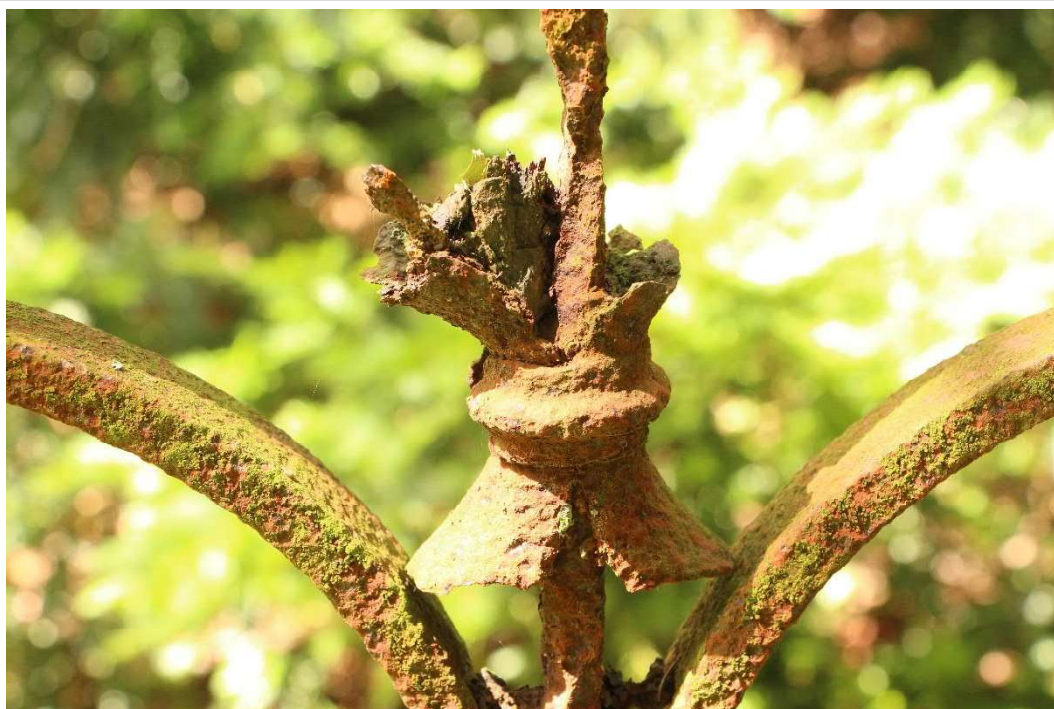

Detail pole – všechny listy uchycené klemou k svislým tyčím jsou zničené korozí. Na horních koncích tyčí jsou závitky (původní ozdoby se nedochovaly) Ozdobné klemy pod pětihroutou špičkou zhotoveny z olověné pájky. Složení je uvedeno v popisu v příloze.

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Původní ozdobné listy tvořily kapsu, ve které se hromadil prach, držela se zde voda, a proto byly vystaveny působení koroze. V důsledku toho jsou všechny tyto ozdoby na oplocení zničené a svislé tyče jsou zeslabeny na minimum, některé prakticky přerušeny.

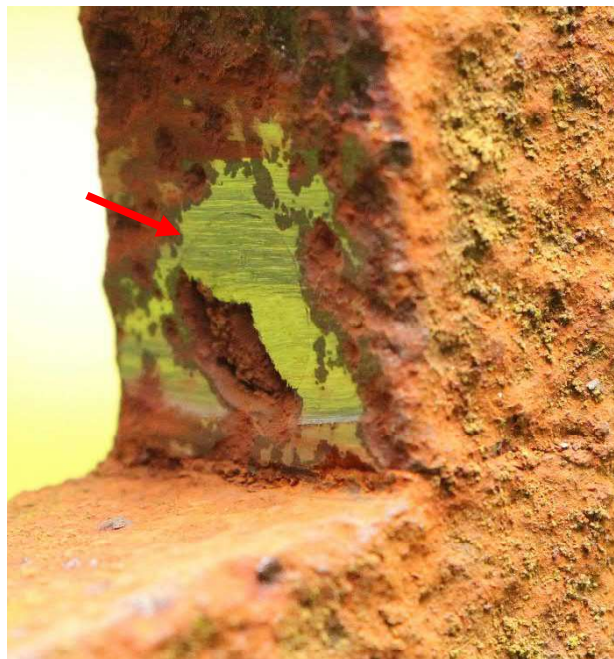

Detail torza ozdoby a zeslabení svislé tyče, celkem je zničeno více než 1000

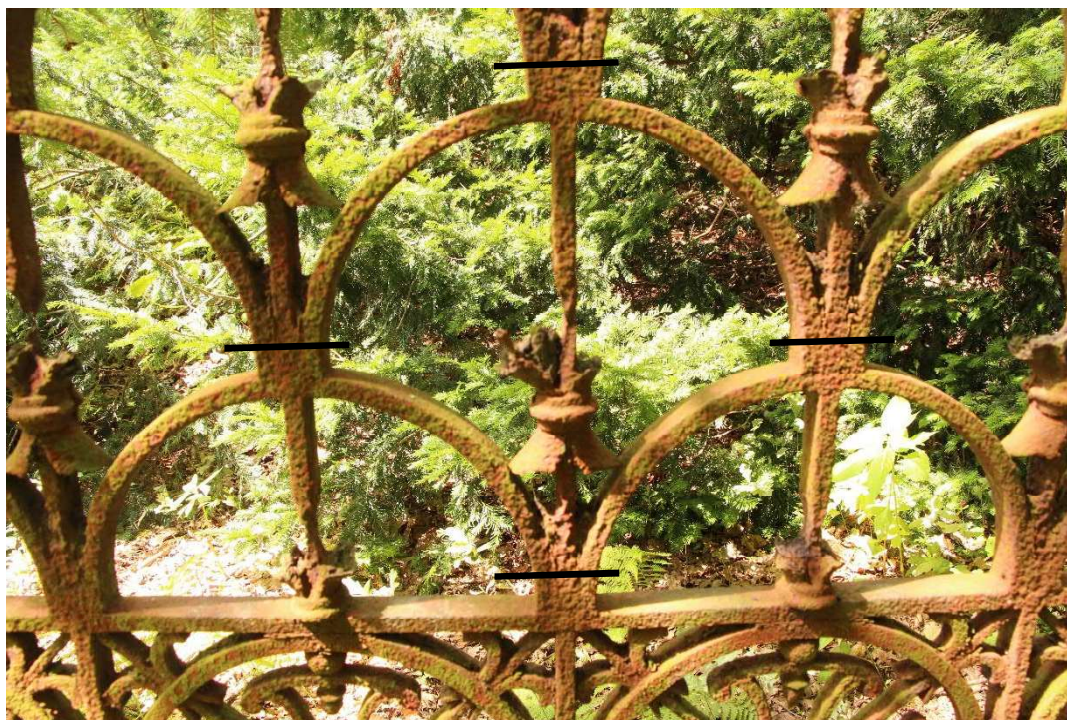
Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Detail nýtovaného spoje oblouků se svislou tyčí

Po obroušení je patrný obrys zapuštěného nýtu

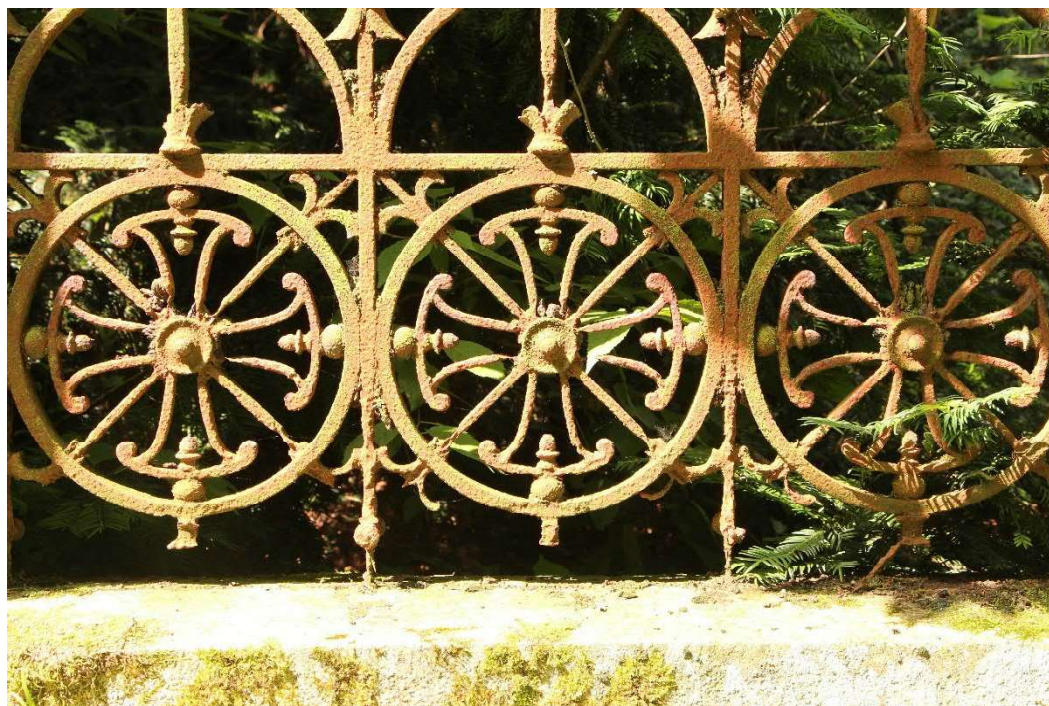

V těchto místech jsou všude nýtované spoje

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Na několika polích spodní ozdobný profil úplně zkorodoval a není.

Detail rozsáhlého poškození spodní části

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Detail zeslabení středu maltéžského kříže, litinový kroužek z části chybí.

Detail mechanického poškození

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

Provést značení a pasportizaci jednotlivých prvků, dokumentaci původního stavu. Provést podrobné sondy barevnosti. Původní barevnost se mohla dochovat v místech křížení materiálů a pod krycím plechem zámku u branky, která byla díky překladu nad ní vystavená méně působení koroze. Vzhledem ke stavu je nutné oplocení demontovat a restaurovat v dílně.

Z plotových polí sejmut torza ozdobných listů a kované klemy. Po odstranění zbytků povrchové úpravy a korozních produktů tyto prvky pokud to bude možné restaurovat a z části zachovat. Svislé tyče jsou v místech, kde byly původně ozdobné listy natolik zeslabené, že je nutné je prakticky všechny vyměnit za nově zhotovené. Znamená to pole postupně rozebírat a osazovat nové svislé tyče a znovu snýtovat s oblouky. Ozdobný B profil je potřeba v místech, kde je odtržen vlivem působení korozních produktů odnýtovat, odstranit korozní zplodiny a znovu upevnit ozdobnými nýty. V dolní části se u několika polí tento profil nedochoval, byl úplně zničen korozí. Tuto část je nutné vyrobit novou. Ve středech maltézských křížů chybí nebo je roztrženo korozními zplodinami hodně ozdobných kroužků z grafitické litiny. Chybějící kroužky budou doplněny. V horní části plotu chybí několik ozdobných kovaných zakončení tyčí ve tvaru bodce s pěti hroty. Mechanicky poškozená část polí pádem stromu bude srovnána a opravena. V archívech je nutné dohledat dobové fotografie, kde by byly vidět chybějící zakončení tyčí se závitem. Po dohodě s pracovníky památkové péče rozhodnout jak budou tyto ozdoby nahrazeny. Kotevní prvky do kamene doporučuji zhotovit nové z nerezavějící oceli.

Dvoukřídlá brána bude vysazena a budou z ní sejmuty ocelové kované listy s klemou. Restaurování těchto prvků bude provedeno stejným způsobem jako u listů na plotových polích. Sundat zachované zinkové odlévané ozdoby po stranách brány a doplnit chybějící. Bude demontován zámek. Spodní část s měděnou výplní a naloženými ocelovými rámečky bude z brány vyjmuta a rozebrána na jednotlivé prvky, aby mohly být odstraněny korozní produkty mezi jednotlivými vrstvami materiálů. Bude opraveno svěšení křídel a mechanická poškození pak budou z brány odstraněny zbytky povrchové úpravy a korozní zplodiny tryskáním jemným křemičitým pískem. Očištěný povrch bude opatřen první vrstvou základního antikorozičního nátěru a na křídla se budou osazovat nově zhotovené kované listy s klemou, litinové kroužky a zinkové ozdoby. Spodní měděná výplň bude zbavena deformací, vrácena zpět a postupně se na ní osadí podbarvené očištěné ozdobné profily. S pracovníky památkové péče bude konzultováno doplnění ozdob chybějících v nižší rohové části křídel brány a návrh chybějících klik. Bude opraven mechanismus zámku a zhotoven klíč.

Branka bude restaurována obdobným způsobem s tím, že vzhledem menšímu poškození se podaří zachovat více původních kovaných listů s klemou.

Při práci budou dodrženy restaurátorské postupy a zásady. Zeslabení profilů není vadou, pokud není ohrožena statika a funkce předmětu restaurování. Bude prováděna průběžná fotodokumentace postupu prací. Na závěr bude vypracována restaurátorská zpráva a stanoven režim údržby.

Povrchová úprava:

2x základní antikoroziční nátěr dvousložkový
1x vrchní email podkladový
1x vrchní dle výsledků sond

Restaurátorský průzkum a záměr	Ringhofferova hrobka Kamenice u Prahy	Prvek	Kovaný plot, brána a branka
		Datace	1187 – 1892
		Počet prvků	16 polí plotu, branka a dvoukřídlá brána
		Materiál	ocel, litina, zinek, měď, olovo
USKP ČR	38034/2-2076	autor	Ing. arch. Jiří Stíbrál
		Hodnocení	původní umělecko-řemeslný prvek

Složení materiálu zinkových ozdob a ozdobných klem na špicích plotu bylo analyzováno přenosným spektrometrem s tímto výsledkem:

Složení prstence: Pb 68,58%, Sn 18,58 %, Sb 5,06%, Si 3,39%, Cu 1,36%, Fe 1,32%, Zn 0,19% - jedná se o olověnou pájku.

Složení odlitku ozdoby na bráně: Zn 97,28%, Fe 0,57%, Ni 0,25%

Ringhofferova hrobka v Kamenici

Kulturní památka České republiky od r. 1958

BRONZOVÉ ARTEFAKTY:

- 1) Socha „UKŘIŽOVANÝ“, autor: J.V.Myslbek
- 2) Krycí deska s erbem
- 3) Řecké ohně – 2 ks bohatě zdobených váz
- 4) Nápis z bronzových písmen pod horní římsou obloukové zdi architektury hrobky

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

A

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

V Praze dne 10.7.2021

Vypracoval:

Akad. soch. Antonín Kašpar

Spolupráce:

Josef Buňka

Ringhofferova hrobka v Kamenici

Od roku 1958 je chráněna jako kulturní památka České republiky.

Umístění: Kamenice, Zaječí vrch, okres Praha – východ, Středočeský kraj.

Doba vzniku: 1887–1893

Autor: architekt Jiří Stibral

BRONZOVÉ ARTEFAKTY HROBKY

Restaurátorský průzkum a Restaurátorský záměr

1) Socha „UKŘIŽOVANÝ“

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

Autor: J. V. Myslbek

Rok vzniku: 1890

Materiál: bronz

Rozměry: v = 405 cm

š = 144 cm

h = 64 cm

Josef Václav Myslbek byl nejvýznamnější a mezinárodně uznávaný český sochař přelomu 19. a 20. století, představitel monumentálního realismu a zakladatel novodobého českého sochařství.

Socha „UKŘIŽOVANÝ“ byla oceněna řadou prestižních cen, např. na Světové výstavě v Chicagu, zlatou medailí Pařížského Salonu v r. 1892, v Mnichově, v Bruselu atd.

Spolu s jezdeckým pomníkem Sv. Václava, patří mezi nejvýznamnější Myslbekova díla.

Plastika je umístěna na středovém sloupu půlkruhové monumentální architektury hrobky, zhotovené z šedé žuly a vytváří její velkolepou sochařskou dominantu.

Povrch sochy, kterou tvoří 405 cm vysoký masivní kříž z obdélníkových hranolů, na němž je zavěšená figura Krista v nadživotní velikosti s trnovou korunou na hlavě, byl původně chemicky patinován na černohnědou barvu.

Tato původní patina je z velké části zachována, dá se dokonce říci, že působením času vyzrála, tzn. že je nyní o něco tmavší než původně.

Pouze na některých místech, působením povětrnostních vlivů (deště, sněhu, větru atd.), je povrch bronzu zelený.

Jedná se o horní části kříže, hlavy, levého ramene a hrudníku, rukou a levé nohy figury Krista, částečně také draperie látky, upevněné kolem boků figury.

Tato zelená patina vznikla tím, že na těchto vyčnívajících částech, více vystavených vlivům počasí, reagovala měď, obsažená v bronzu, s kyslíkem ve vodě.

Na některých místech působí vzniklá zelená patina času přirozeným dojmem. Na několika částech sochy naopak zelené ztékance kysličníku mědi překrývají původní modelaci a tím ji degradují.

Na bronzovém kříži ani na figuře nejsou patrné větší známky mechanického poškození a nebyly zjištěny žádné chybějící části ani cizí nevhodné zásahy do modelace.

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

Po provedení fotodokumentace stávajícího stavu a vybudování lešení, budou ze sochy nejprve mechanicky odstraněny hrubé nečistoty a prachové usazeniny a krusty, za použití jemných štětců a kartáčů.

Následně budou provedeny oplachy tlakovou vodou s malým obsahem neagresivního mycího prostředku.

Poté budou opatrně odstraněny nevhodné zelené ztékance na místech, kde degradují modelaci sochy. K tomu budou použity skalpely, jemná brusná rouna, jemné mosazné kartáčky, žíněné kartáče, štětce atd. Vždy bude ale odstraněna pouze nevhodná část zelených ztékanců opatrně tak, aby pod touto vrstvou zůstala zachována původní černohnědá patina.

Tam, kde zelená patina působí přirozeným dojmem a nepřekrývá nevhodně části modelace, zůstane v největší možné míře zachována.

Původní černohnědá patina zůstane 100 % zachována. Pokud bude třeba ji na některých místech lokálně doplnit, bude chemicky doplněna podle původní receptury a následně pasivována tak, aby tvořila přirozenou součást povrchu plastiky.

Na závěr bude celý povrch sochy napuštěn restaurátorskými vosky, které budou po zaschnutí do povrchu zaleštěny za použití jemných vlasových kartáčů, bavlněné tkaniny a jemných štětců v záhybech plastiky.

Veškeré fáze restaurování budou konzultovány s pracovníky NPÚ a budou prezentovány na kontrolních dnech, ze kterých budou pořizovány zápisy.

Po celou dobu prací bude prováděna fotodokumentace, která se stane nedílnou součástí závěrečné restaurátorské zprávy. Součástí této zprávy bude rovněž restaurátorem doporučený pravidelný režim údržby památky.

2) Krycí náhrobní deska s erbem

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

Autor: neznámý, není signováno.

Rok vzniku: 1887 – 1893

Materiál: bronz

Rozměry: 242 x 124 x 9 cm

Umístění: uprostřed kamenné dlažby žulové architektury hrobky, na střed její osy.

Masivní bronzová deska ve tvaru krycí obdélníkové desky náhrobku.

Celá plocha desky je bohatě zdobená.

V horní části plochy je umístěn reliéf, zpodobňující hlavu rytíře v brnění s dvěma chocholy ve tvaru křídel.

Podle dobových statutů požádal František Ringhoffer o šlechtický titul a před svou smrtí se stal 3.1.1873 baronem. Tento dědičný titul měli následně i jeho potomci.

Rytířské brnění tedy pravděpodobně upozorňuje na skutečnost, že jsou zde pochováni šlechtici.

V souvislosti s tím Ringhofferové získali také šlechtický erb, který je reliéfně znázorněn v dolní části desky.

Kotlářské kladívko v erbu připomíná rodinou řemeslnou tradici kotlářů.

Poštovská trubka odkazuje na udělení privilegia z r. 1868, kterým bylo Františku Ringhofferovi

povoleno vykonávat funkci poštmistra pro kamenický obvod.

Mezi dvěma pruhy, diagonálně rozdělujícími erb, jsou vyvedeny tři kroužky, symbolizující kotlářské nýty.

Na desce je také reliéfně provedená baronská koruna, zasazená v kruhu.

Po celém obvodu desky jsou namodelovány ozdobné reliéfní profily, rámuující jmenované symboly.

Pod zaobleným okrajem desky je umístěn rám z plochého profilu, upevněného kolmo ke spodní straně desky, cca 2 cm od jejího okraje. V tomto rámu jsou kruhová oka pro zvedání desky před spouštěním rakví do krypty pod kamennou architekturou.

Na povrchu desky nejsou patrna větší mechanická poškození.

Opotřebování povrchu odpovídá jeho stáří.

Pouze technický rám ve spodní části je na některých místech mechanicky deformován.

Patina celého povrchu je světlezelená a přirozeně celistvá.

Na některých místech prosvítá barva materiálu.

Pouze v dolní části desky, kde se drží voda po deštích, není jejím působením patina zachována.

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

Po provedení fotografické dokumentace stávajícího stavu, budou z celého povrchu mechanicky odstraněny hrubé nečistoty a usazeniny, za použití jemných mosazných kartáčků, skalpelů, jemného brusného rouna, žíněných kartáčů a štětců.

Následně se provedou oplachy tlakovou vodou s přísadou neagresivního mycího prostředku.

Veškeré práce na povrchu desky budou prováděny s maximálním ohledem na 100 % zachování původní zelené patiny.

Pokud bude třeba lokální části patiny obnovit, bude práce provedena s použitím původní chemické receptury.

Po doplnění budou následně tato místa pasivována tak, aby chemický proces dále nepokračoval.

Dále bude povrch desky opakovaně napuštěn restaurátorskými vosky, které budou po zaschnutí do povrchu bronzu zaleštěny za použití jemných vlasových kartáčů a bavlněné tkaniny.

Jednotlivé fáze restaurování budou konzultovány s pracovníky NPÚ a zástupci investora na kontrolních dnech.

Po celou dobu prací bude pořizována fotodokumentace, která se stane nedílnou součástí závěrečné restaurátorské zprávy.

Součástí této zprávy bude rovněž restaurátorem doporučený pravidelný režim údržby památky.

3) Řecké ohně – 2 ks bohatě zdobených váz

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

Autor: neznámý

Rok vzniku: 1887 – 1893

Materiál: bronz

Rozměry: odhadovaná výška = 150 – 160 cm

půdorys základny podstavce = 70 x 70 cm

Umístění: sloupy na obou čelních zakončeních žulové obloukové architektury hrobky.

Oba bronzové řecké ohně byly z objektu odcizeny.

Jejich fragmenty byly následně nalezeny ve výkupu sběrných surovin a předány MÚ Kamenice.

Při jejich prohlídce bylo zjištěno, že se jedná pouze o jednu dolní část jedné z váz, jednu část navazující na podstavec a dvě horní mísy.

Všechny tyto části jsou vandalismem a neodbornou demontáží při krádeži velmi poškozené.

Protože nebyly nalezeny žádné další části, není možné složit ani jednu kompletní vázu pro zaformování a odlití její druhé kopie.

Bohužel, neexistují ani žádné dokumentární fotografie či výkresy.

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

K dispozici jsou pouze 2 fotografie, které jsou po zvětšení neostré a nejasné. Je z nich ale možné odvodit tvar částí, které chybí i vypočítat jejich výšku.

Je třeba vytvořit nové sádrové modely řeckých ohňů, které budou tvarově vycházet z dochovaných artefaktů a z existujících fotografií.

Tyto modely budou konzultovány s pracovníky NPÚ a po schválení použity pro vytvoření nových odlitků, z nichž budou následně sestaveny dva kompletní řecké ohně pro umístění na hrobku.

Dochované původní artefakty budou po restaurování použity pro zaformování a následně uplatněny jako součást obou kompletů.

Po celou dobu prací bude prováděna fotodokumentace, která se stane nedílnou součástí závěrečné restaurátorské zprávy, spolu s doporučeným režimem údržby památky.

4) Nápis z jednotlivých bronzových písmen pod horní římsou obloukové zdi hrobky

RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

Autor: neznámý

Rok vzniku: 1887 – 1893

Materiál: bronz

Umístění: pod horní římsou obloukové zdi

Rozměry: délka nápisu = 15 m

výška písmene = 12 cm

Původní bronzová písmena byla vandaly kompletně demontována a odcizena.

Písmena, ani jejich fragmenty, nebyla nalezena.

Druh písma a jeho rozměry lze určit podle jejich částečných obrysů na žulové stěně .

Písmena byla upevněna do zdi pomocí kamenáčů, osazených do děr, vyvrtaných do žulové zdi.

Text nápisu a druh písma je možné zrekonstruovat také díky dvěma dochovaným fotografiím, pouze jedno až dvě písmena na začátku a na konci textu nejsou na fotografiích vidět.

Kompletní text nápisu dodá místní archivář.

RESTAURÁTORSKÝ ZÁMĚR

Budou zhotoveny nové sádrové modely jednotlivých písmen, které budou sloužit jako předloha pro zhotovení forem a odlití nových bronzových liter celého nápisu.

Po odlití do bronzu a ocizelování všech písmen, bude nápis chemicky zpatinován do požadované barvy a odstínu.

Barevné vzorky patiny budou nejprve předloženy pracovníkům NPÚ a po jejich schválení budou písmena zpatinována.

Budou zhotoveny nové kamenáče, které se upevní do vyřezaných závitů na spodních stranách písmen.

Bude zhotovena šablona 1:1 celého 15ti metrového nápisu s rozmístěním písma. Následně budou písmena podle této šablony osazena do nově vyvrtaných děr v žulové zdi pomocí chemických kotev.

Původní díry po odcizených písmenech budou použity v maximální možné míře.

Tam, kde to nebude možné a původní otvor nebude zakrytý novým písmenem, bude původní díra vyplněna tmelem v barvě kamene.

Po celou dobu prací bude pořizována fotodokumentace, která se stane součástí závěrečné restaurátorské zprávy.

Součástí této zprávy bude také restaurátorem doporučený pravidelný režim údržby památky.

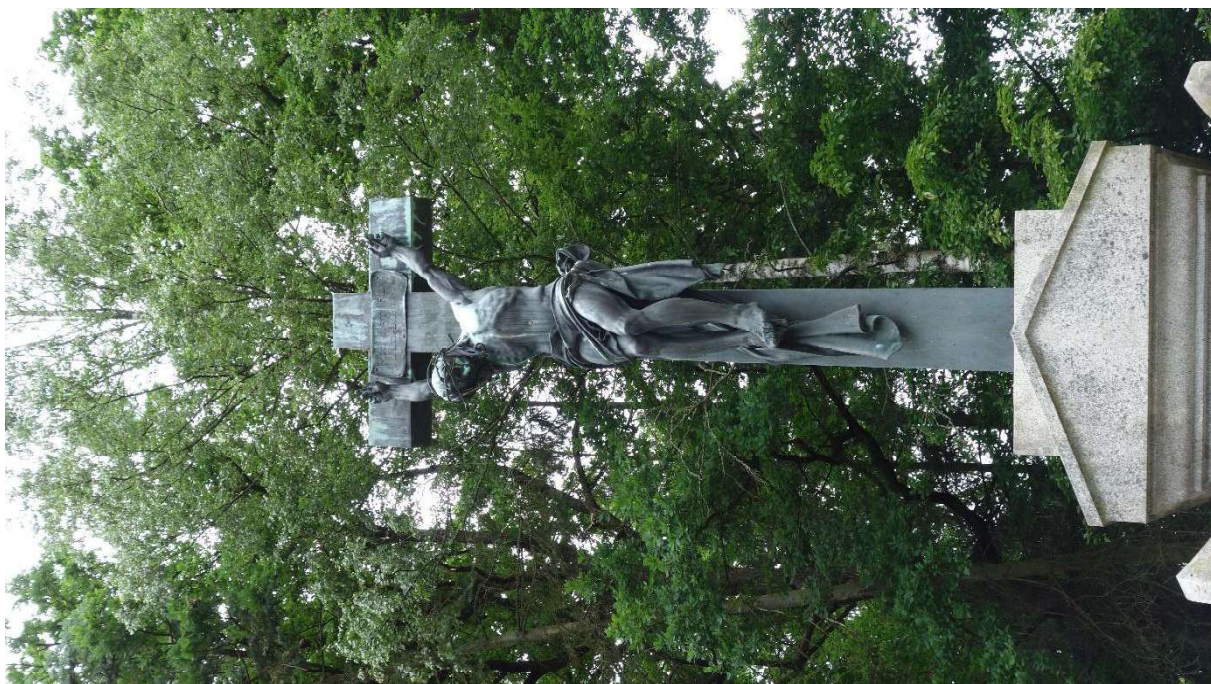
V Praze dne 10.7.2021

Vypracoval:

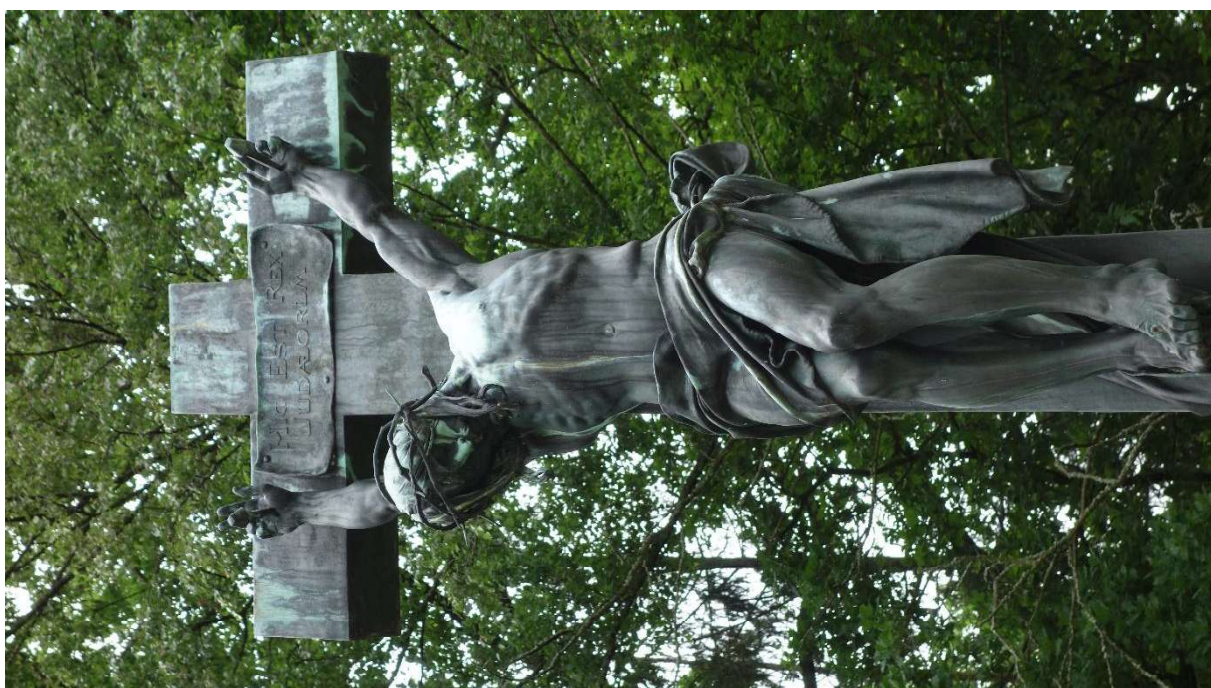
Akad. soch. Antonín Kašpar

Josef Buňka

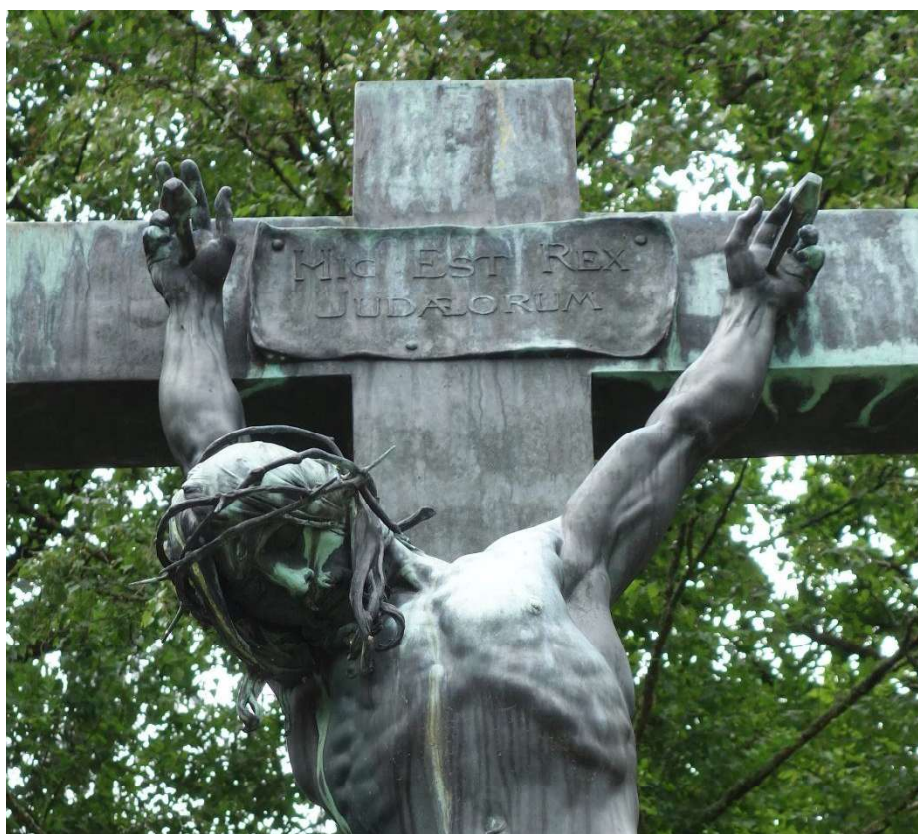
Socha Ukřižovaný

Socha Ukřižovaný

Socha Ukřižovaný

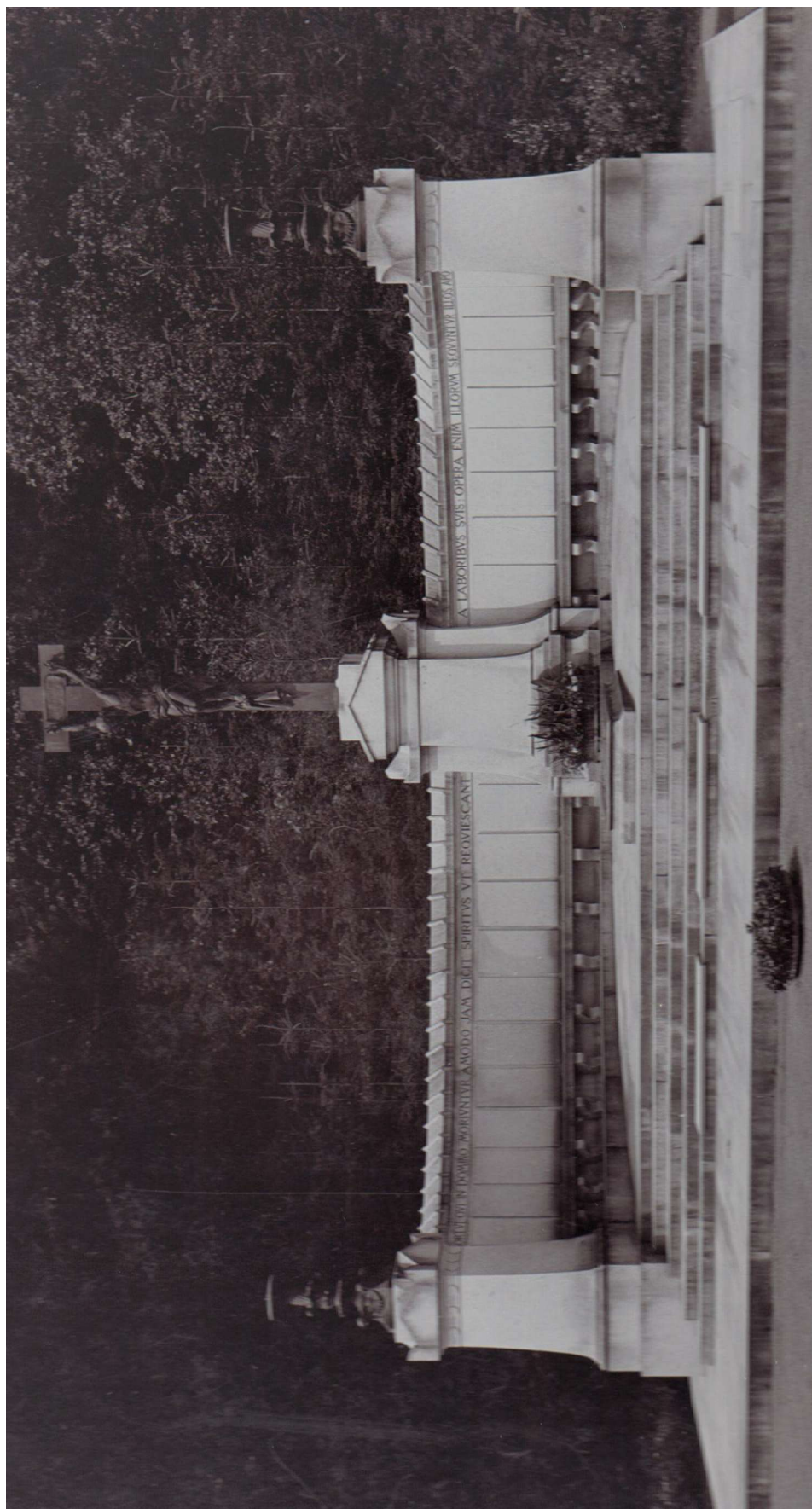
Krycí deska otvoru pro spouštění rakví do krypty

Krycí deska otvoru pro spouštění rakví do krypty

Jediná dochovaná fotografie písma a řeckých ohňů

Jediná dochovaná fotografie písma a řeckých ohňů / detaily

Pohled na žulovou zed' po odcizení písmen

Jediná dochovaná fotografie písma a řeckých ohňů / detaily řeckých ohňů

Dochované fragmenty řeckého ohně

Dochované fragmenty řeckého ohně

Akademický sochař Jarmil Plachý
Novákových 5/375, Praha 8, provozovna Plaňany - Blinky 23
IČO: 40863379, DIČ: CZ6104021693
Mobil 603261666, e-mail: atelierjale@seznam.cz

**Restaurátorský záměr
na restaurování kamenných prvků
hrobka rodiny Ringhofferů, Kamenice
rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076**

Jarmil Plachý
Ak. sochař Jarmil Plachý

ak. soch. restaurátor Jarmil PLACHÝ
Novákových 5, 180 00 Praha 8
Tel.: 603 261 666, Fax: 321 792 075
IČO: 40863379, Povolení MK ČR 5.350/92
E-mail: atelierjale@tiscali.cz

V Praze, dne 30.07.2021

I. Lokalizace památky

1. **Kraj:** Středočeský
2. **Okres:** Praha - východ
3. **Obec:** Kamenice
4. **Bližší určení místa popisem:** Zaječí vrch, částečně zalesněný pozemek
5. **Rejstříkové číslo objektu v ÚSKP:** 38 034/2-2076
6. **Katastrální území:** Těptín, **pozemek č.:** 682/2

II. Údaje o památce

1. **Autor:** architekt Jiří Stibral
2. **Sloh / datování:** klasicizující / 1889 – 1893 hrobka; 1896 zeď
3. **Materiál / technika:** středně zrnitá světle šedá žula / sekání
4. **Rozměry:** cca š. 14,9 m x hl. 13,6 m x v. 3,9 m
5. **Předchozí známé restaurátorské zásahy:** nejsou zaznamenány

III. Údaje o akci

1. **Vlastník a investor:** Obec Kamenice, Ringhofferovo náměstí 434,
251 68 Kamenice Olešovice
2. **Závazné stanovisko:** v současné době se zpracovává restaurátorský záměr
3. **Termín započetí a ukončení akce:** červenec 2021

IV. Popis památky

Hrobka je postavena na Zaječím vrchu na parkově upraveném pozemku, který je obklopen lesem. Je spojena stromořadím se zámkem Kamenice. Hrobka je ohraničena kamennou zdí, u vchodu s kovanou bránou a plotovými výplněmi v kamenných sloupech.

Vlastní hrobka je tvořena půlkruhovou zdí, v jejím středu je mohutný profilovaný sokl s monumentálním bronzovým krucifixem od Josefa Václava Myslbeka. Na postranních soklech v čele zdi byly osazeny bronzové dekorativní mísy na oheň s festony a andílčími hlavičkami. V ose hrobky za schodištěm je profilovaný kamenný rám s bronzovou krycí deskou pro spouštění rakví.

Schodiště před hrobkou se skládá z pěti stupňů, šíře schodiště je necelých 15 m, stupně jsou složeny z více částí. Půlkruhová zeď je členěna ve střední části obdélníkovými poli, pod nimi je osazena kamenná lavice na kamenných krakorcích.

V horní části je umístěn rovný pás, na kterém byl osazen nápis s plastických písmen odlitých z bronzu. Zeď je ukončena profilovanou římsou se sedlovou stříškou. Stříška je členěna plastickým profilem ve tvaru „V“, který se opakuje.

Sokl pod lavicí je rovný, dlažba prostranství hrobky je velkoformátová, spárořez je členěn do půlkruhových segmentů.

Hrobku po venkovní straně zdi obíhá kamenný chodník o šířce 1 metru, za křížem je zakrytý kruhový otvor vstupního schodiště do hrobky. Chodník je lemován kamennými obrubníky, dlažba velkoformátová, skládaná z lichoběžníkového formátu. Celá hrobka je postavena ze středně zrnité světle šedé žuly (patrně požárská, dříve nazývaná konopištská), s menšími černými shluky biotitů (biotitický granodiorit). V literatuře je uváděna jako zhotovitel kamenických prací pražská firma Pupp a Škarka.

Na přístupové cestě od brány je ve svahu v terénu osazeno schodiště o šesti stupních s bočními zídkami složených ze žulových kvádrů.

Čtyři žulové sloupy u brány mají čtvercový půdorys, skládají se z patky s jednoduchým profilem a dříku, který má na rozích vybrání, v horní části ve tvaru stříšek. Čelní plochy sloupů jsou zdobeny monogramem Krista v kruhovém rámu se stuhami.

Na dříku sloupů jsou vysekány kamenné kříže. Plot po stranách brány je sestaven v půdorysu do půlkruhu, po třech polích s kovanými výplněmi. Žulové sloupy mezi poli mají půdorys obdélníka, patka je zakončena jednoduchým profilem, hrany sloupu mají půlkruhové vybrání, sloupy jsou ukončeny do půlkruhu. Soklová část plotu – výplně je rovná, horní plocha je ve tvaru stříšky. Výplně soklu jsou vysekány i z jednoho kusu kamene, místy se skládají ze dvou částí.

Na každé straně půlkruhu kolem vjezdu je pět rovných polí s kovářskými výplněmi. Na toto oplocení navazuje kamenná zeď (1896), která obíhá celý areál hrobky. Zeď je postavena ze žulového kyklopského zdiva. Na koruně zdi jsou osazeny masivní žulové desky, které tvoří stříšku. V levé části zdi od brány je ve zdi vchod s kovanou brankou. Ostění vchodu je složeno z kamenných kvádrů o různé šíři, nárožní hrany jsou zkosené.

V. Popis stavu památky

Hrobka – povrch kamene je znečištěn povětrnostními vlivy, náletovou zelení – řasou, mechy, lišejníky, lokálně načernalými depozity, místy je patrné drobné narušení koroze – šupinkovité odpadávání povrchové vrstvy.

V nápisovém pásu pod profilem římsy stříšky jsou vysekány otvory po trnech bronzových odlitků písmen. Většina trnů je osazena v otvorech, u některých písmen je patrný jejich obrys. Spárování mezi jednotlivými prvky je narušené. Největším poškozením je uvolnění styčných spár u dlažby, stupňů a obrubníků, které se vlivem dlouhodobého zatékání vychýlily ze svých pozic, jsou uvolněné a místy pokleslé - například obruba dlažby před schodištěm hrobky, obruba chodníku za hrobkou, část stupňů schodiště hrobky a dlažba segmentu hrobky. V narušeném spárování roste různá vegetace. Místy se objevuje mechanické poškození – ulomené hrany, nároží kamenných prvků (u profilu římsy stříšky, soklová část pravého soklu a další).

V současné době chybí na krajních soklech bronzové odlitky ohňů.

Schodiště v terénu na konci parkové cesty je znečištěno povětrnostními vlivy, náletovou zelení a načernalými depozity. Stupně a krycí desky bočních zídek jsou uvolněné a vychýlené ze svých pozic. V uvolněných spárách roste vegetace. Obruba mlatové přístupové cesty k hrobce je zarostlá vegetací, znečištěná a místy uvolněná a vychýlená.

Kamenné prvky oplocení při vstupu do areálu se skládají ze čtyř hranolových sloupů s vysekanými kříži a čtrnáct nižších sloupů v obdélníkovém půdorysu pro zdobné kované výplně.

Povrch kamene je silně znečištěn povětrnostními vlivy a náletovou zelení – řasou, mechy a lišejníky.

Na čelních stranách sloupů brány je nastříkáno graffiti. Spárování je lokálně narušené, hlavice sloupu na pravé straně, který navazuje na zeď, je uvolněna, ložná spára je uvolněná a rozevřená. Poškození vzniklo patrně dilatací kovové výplně oplocení. Ložné spáry pod kamennou soklovou podezdívkou jsou uvolněné.

Kamenná ohradní zeď areálu – nejvíce jsou znečištěny krycí žulové desky na koruně zdi. Jsou znečištěny povětrnostními vlivy, náletovou zelení – řasou, mechy a lišejníky. Styčné spáry jsou lokálně narušené.

Výškové odstupnění koruny zdi je u navýšení často narušeno prasklinami, které prochází i kyklopským zdivem a místy pod ložní plochou stříšky. Tyto praskliny jsou způsobeny dilatací kamenných desek stříšky. Spárování kyklopského zdiva je zachovalé, jeho povrch je mírně znečištěn. Ohradní zeď areálu je zachovalá, bez statických poruch.

Zeď v současné době ohrožuje přerostlá náletová zeleň v její těsné blízkosti. Nedojde-li co nejdříve k odstranění této zeleně bude zeď staticky narušená a poškozená.

VI. Koncepce restaurátorského zásahu

Je navrhováno provést odstranění nevhodné náletové zeleně po obou stranách ohradní zdi areálu (po konzultacích s dendrologem a projednání s příslušnými úřady).

Při restaurování kamenných prvků bude provedeno herbicidní ošetření náletové zeleně ve styčných a ložných spárách, biocidní ošetření povrchu kamene, jeho omytí, očištění, odstranění nevhodných a dožilých doplňků, spárování, přeosazení uvolněných a vychýlených kamenných prvků – případně i se sanací základu. Narušené partie budou lokálně zpevněny. Zalomené bronzové trny písmen budou odvrtnuty jádrovým vrtákem, nové písmo bude osazeno do stávajících otvorů.

Bude provedeno plastické doplnění chybějících partií, bude obnoveno spárování. Dále bude provedeno preventivní biocidní ošetření a hydrofobizace. Na závěr bude zpracována závěrečná restaurátorská zpráva, včetně fotodokumentace.

VII. Restaurátorský záměr, návrh postupu restaurátorských prací

- herbicidní ošetření náletové zeleně ze styčných a ložných spár mezi kamennými prvky bude provedeno postřikem vhodného herbicidního roztoku (např. Roundup Bioaktiv, Gladiator)

- odstranění uhynulé zeleně a vyčištění spár bude provedeno mechanicky pomocí kovových špachtlí a proudem stlačeného vzduchu

- biocidní ošetření bude provedeno roztokem biocidního přípravku Sanatop Likvid Profi ve vodě v poměru 1:9

- mytí, čištění bude prováděno nízkotlakou vodní parou a jemnými silonovými kartáčky

- odstranění nevhodných a dožilých doplňků, spárování bude provedeno šetrně mechanickou cestou, spáry budou dočištěny stlačeným vzduchem

- přeosazení uvolněných kamenných prvků bude provedeno na románskou maltu, narušený základ bude před osazováním sanován. Bude přeosazena obruba dlažby před hrobkou, část stupňů schodiště, část dlažby před schodištěm a v prostoru hrobky, obruba chodníku okolo zadní strany hrobky, část stupňů a krycí desky bočních zídek u schodiště v terénu, hlavice pravého sloupu u oplocení na pravé straně, uvolnění krycí desky na ohradní zdi hrobky
- demontáž zalomených bronzových trnů po písmenech nápisu bude prováděna odvrtáním jádrovým vrtákem pod vodou, s co nejmenším průměrem
- zpevnění narušených partií bude provedeno roztokem organokřemičitého přípravku Funcosil KSE 300E; injektáž prasklin bude provedena roztokem epoxidové pryskyřice CHS 324 v acetonu
- plastické doplnění chybějících částí – větší hmoty budou doplněny probarveným minerálním tmelem s různými drtěmi hornin, odpovídající barvě a zrnitosti originálu; povrch doplňků bude kamenicky opracován; menší doplňky budou provedeny na bázi epoxidové pryskyřice Akemi Akepox 5010 plněné různými drtěmi obdobně ke složení originálu a drcenou žulou; povrch doplňků bude kamenicky opracován
- přespárování bude provedeno probarvenou vápennou spárovací směsí s příměsí hydrauliky (románský cement, trassové pojivo), spárování bude prováděno do líce prvků, povrch spár bude zatažen dřevěným hladítkem
- preventivní biocidní ošetření bude provedeno roztokem přípravku Sanatop Likvid Profi v lihu v poměru 1:10
- hydrofobizace bude provedena siloxanovým přípravkem Porosil VV5 plus
- závěrečná restaurátorská zpráva bude zpracována včetně fotodokumentace v tištěné a digitální podobě

Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů, Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

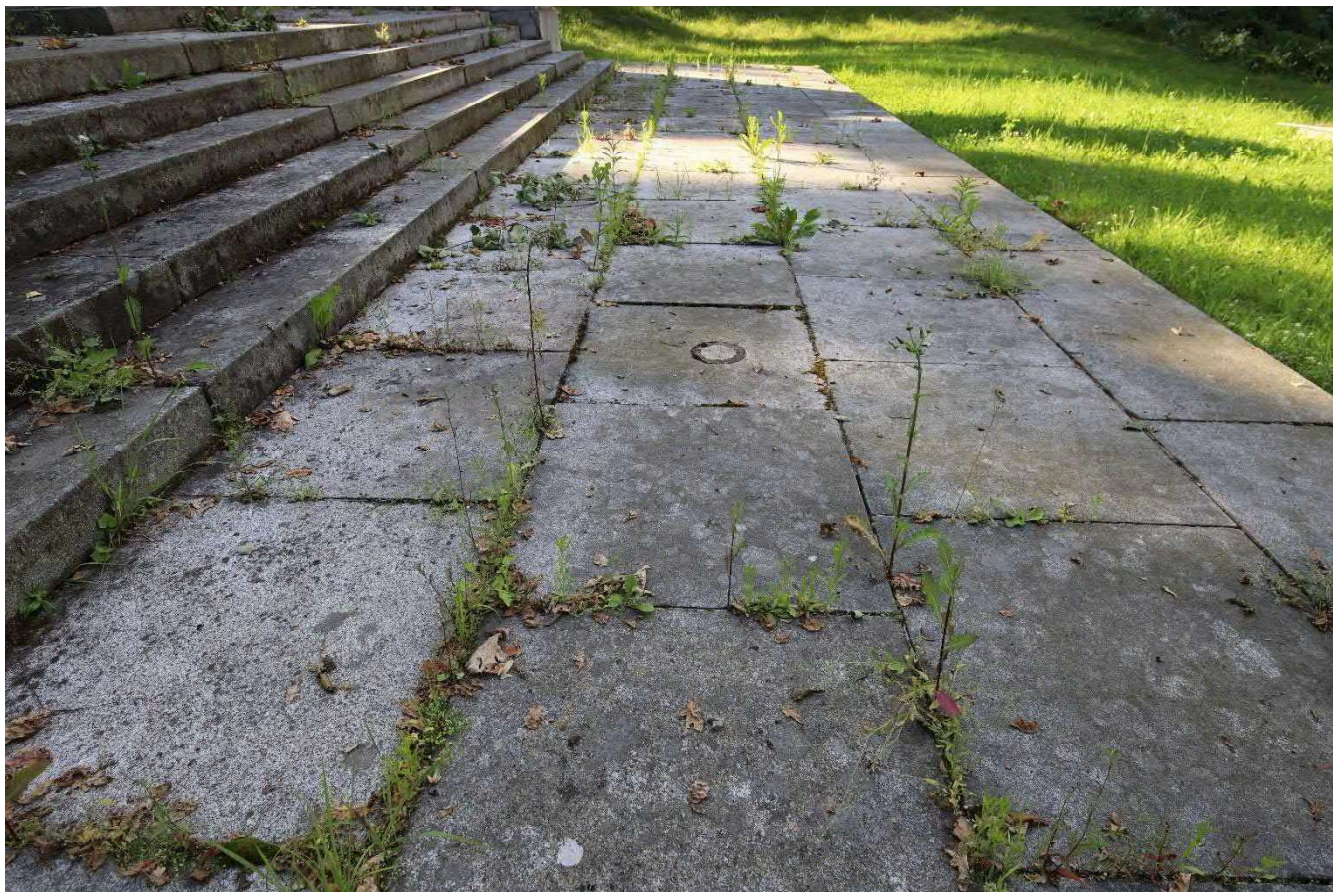
**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**

**Kamenné prvky nebo jejich části - hrobka rodiny Ringhofferů,
Kamenice, rej. č. ÚSKP: 38034/2-2076, stav květen - červenec 2021**